

Sis gràfics sobre les classes populars, el 27-S i la independència

Com afronten les classes populars el 27-S? Aquest article intenta respondre a la pregunta fixant la nostra atenció en dues qüestions: primer, quins temes determinarien el vot d'aquest segment de població en les properes eleccions? I segon, quina és l'opinió d'aquest sector social respecte a les relacions entre Catalunya i Espanya? Les classes populars són crítiques amb l'actual 'statu quo' del model d'Estat autonòmic, però majoritàriament no són partidaris de la independència. Un 55% dels catalans que es defineixen de classe mitjana-baixa o baixa són contraris a la independència, mentre que un 63% dels de classe mitjana-alta hi són favorables.

Enric Miravittlas/ @emiravittlas

En el debat sobre el procés sobiranista sovintegen les referències al posicionament de les classes populars sota categories diferents (des de les repetides referències a les "persones" del programa del Partit Popular fins a les "famílies amb menys recursos" de Junts pel Sí). **Ara bé, com afronten les classes populars el 27-S?** En aquest article intentem respondre a aquesta pregunta fixant la nostra atenció en dues qüestions: primer, quins temes determinarien el vot d'aquest segment de població en les properes eleccions; segon, quina és l'opinió d'aquest segment respecte a les relacions entre Catalunya i Espanya. Totes les dades d'aquest article han estat extretes del Baròmetre d'Opinió Política del **Centre d'Estudis d'Opinió**, de la Generalitat de Catalunya.

Què pot determinar el vot de les classes populars?

Si considerem dos aspectes que poden definir l'orientació dels sufragis (la posició dels partits sobre la relació entre Catalunya i Espanya i les seves propostes per fer front a la crisi econòmica), és possible concloure que la major part de persones amb pitjors condicions materials **decidiran el seu vot en funció de la part econòmica dels programes electorals** (63,72%). Una tendència que, tot i ser més intensa, no s'observa només en aquesta classe social: les propostes econòmiques de les diferents forces polítiques també són el primer element a considerar pels enquestats de classes mitjanes, mitjanes-altes i altes (55,13% i 41,52%, respectivament).

La **posició dels partits sobre la relació entre Catalunya i Espanya és secundària** com a determinant del vot per al conjunt de ciutadans. Això sí, cal destacar que la seva importància creix a mesura que ascendim verticalment en l'escala social. Les classes altes donen més pes que les baixes al posicionament dels partits en la qüestió nacional (32,58% vers 18,39%).

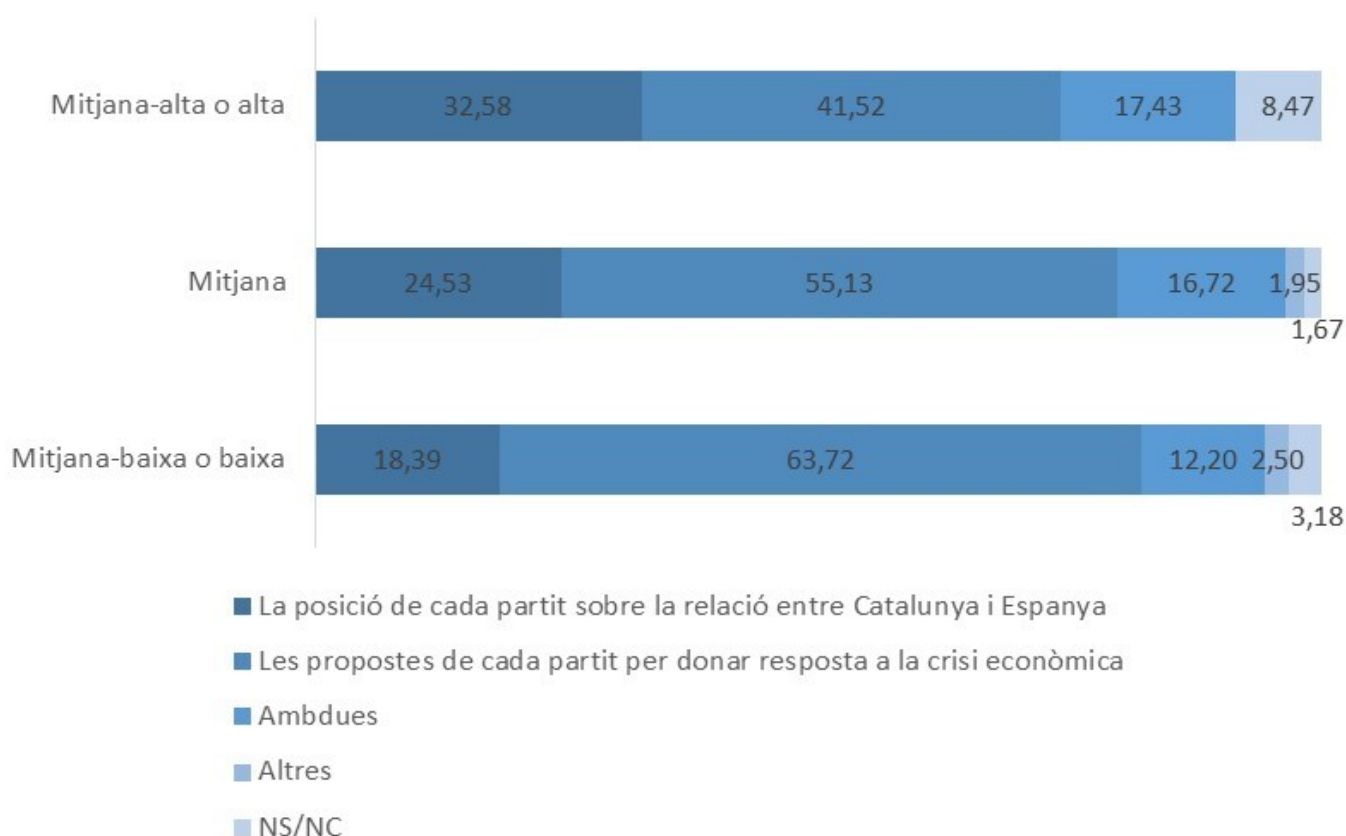
Un altre element a tenir en compte són els **problemes percebuts com a més importants** per la ciutadania. En aquest cas, les classes populars situen com a més rellevants els següents: **1. Atur i**

precarietat laboral, **2.** Insatisfacció amb la política, **3.** Millorar polítiques socials, **4.** Funcionament de l'economia, **5.** Relacions Catalunya-Espanya.

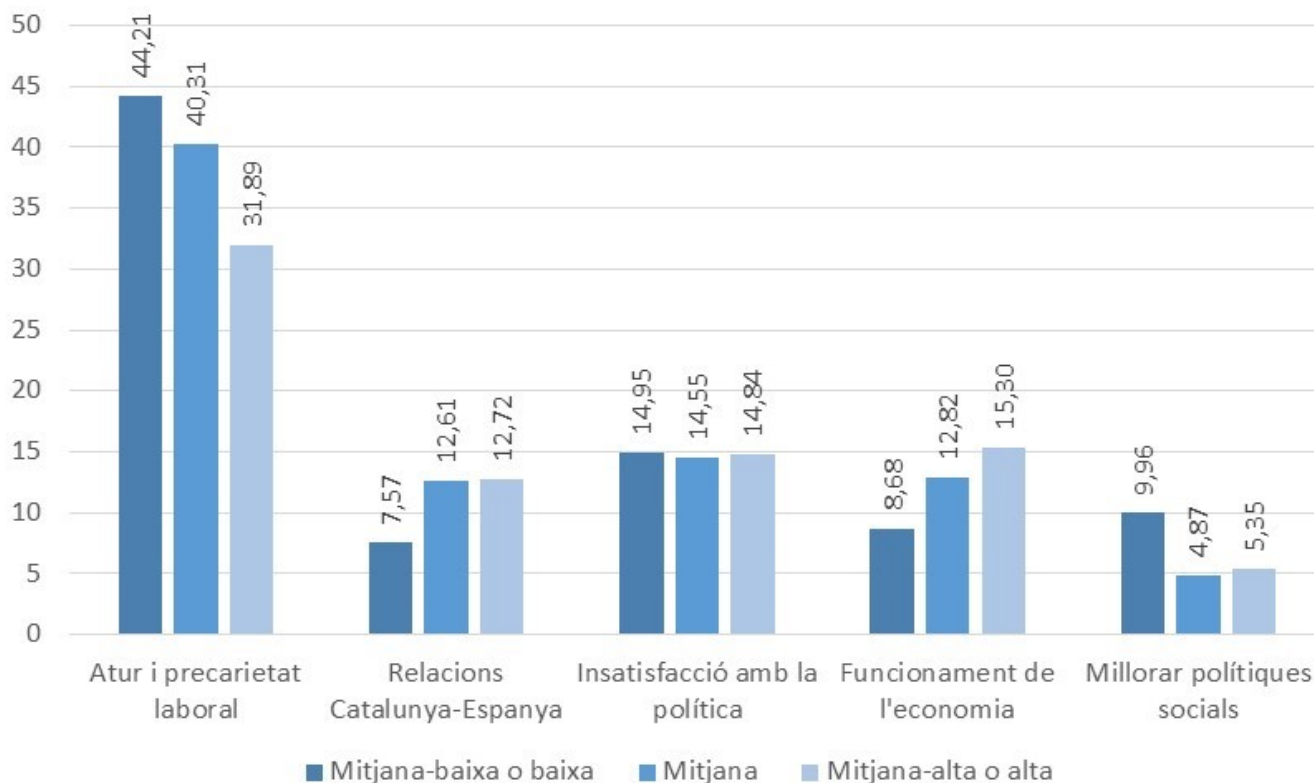
Malgrat que aquests són també els cinc assumptes que més preocupen la resta de classes socials, podem identificar algunes diferències en la importància assignada per cada segment poblacional a cadascun d'aquests assumptes. Així, la desocupació i la insuficiència de les polítiques socials preocupen amb més intensitat les classes populars que les classes mitjana-alta i alta. I, al contrari, la marxa de l'economia i el conflicte territorial entre Catalunya i Espanya preocupen més els ciutadans amb més recursos econòmics que els de rendes baixes.

També és notable el predomini de temes de naturalesa social i econòmica en l'escala de prioritats de totes les classes socials. **L'atur, l'economia i les polítiques socials** són assumptes que preocupen més d'un 50% de persones dels tres segments poblacionals estudiats. Una preocupació que de ben segur manté una relació tant amb la situació de crisi econòmica viscuda des del 2010 com amb les polítiques d'austeritat implementades en els diferents nivells de Govern (la Generalitat, Espanya i eurozona). Més de la meitat de catalans qualifiquen d'"inadequades" o de "molt inadequades" les polítiques per sortir de la crisi del Govern català, del Govern espanyol i de les institucions europees (Enquesta sobre valors socials i polítics a Catalunya. 2015 - REO 798).

Què creu que té més importància a l'hora de decidir el seu vot en les properes eleccions al Parlament de Catalunya? Distribució percentual per classe social

Problema més important de Catalunya. Distribució percentual per classe social

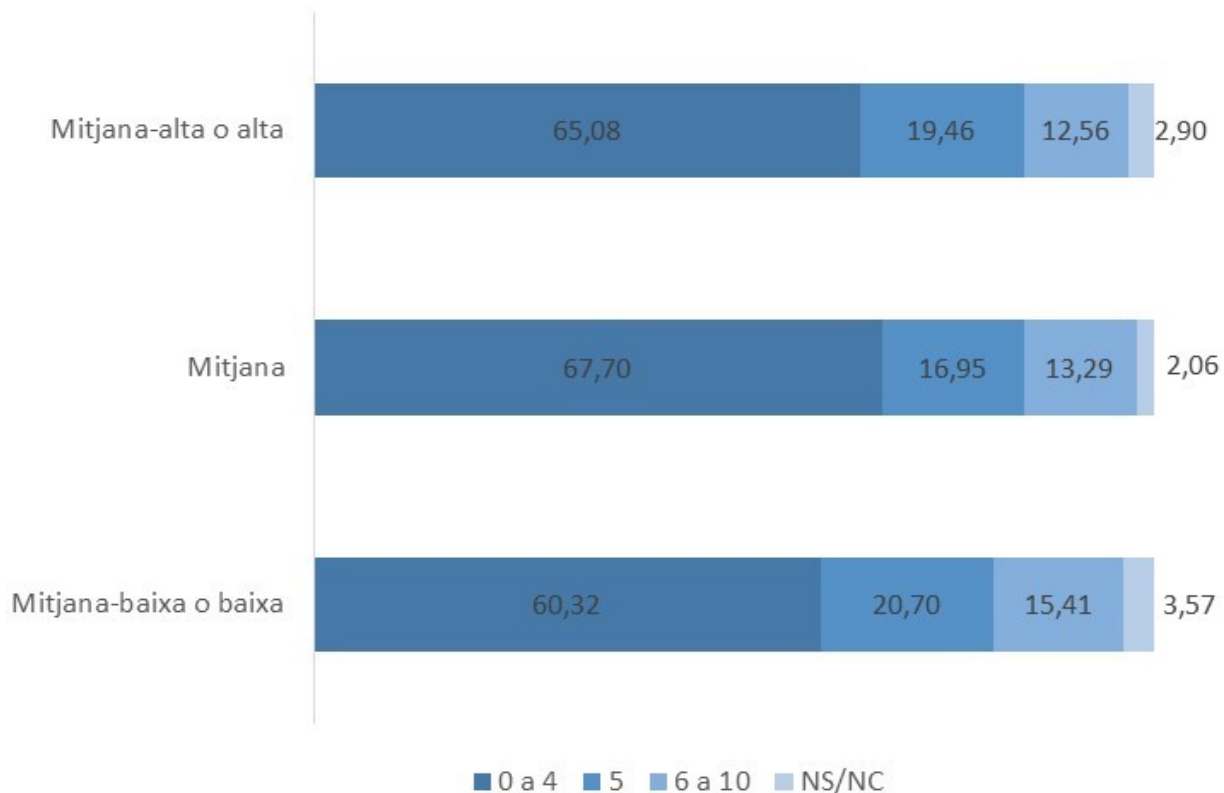

Satisfacció amb l'Estat de les autonomies

Per tal de copsar l'opinió de les classes populars respecte al conflicte territorial entre Catalunya i Espanya, podem començar per intentar mesurar dues coses: primer, la magnitud del greuge percebut i originat per les polítiques de l'Executiu de Madrid; segon, el grau de satisfacció amb el grau d'autogovern atorgat a Catalunya en el marc del model territorial vigent, l'Estat autonòmic.

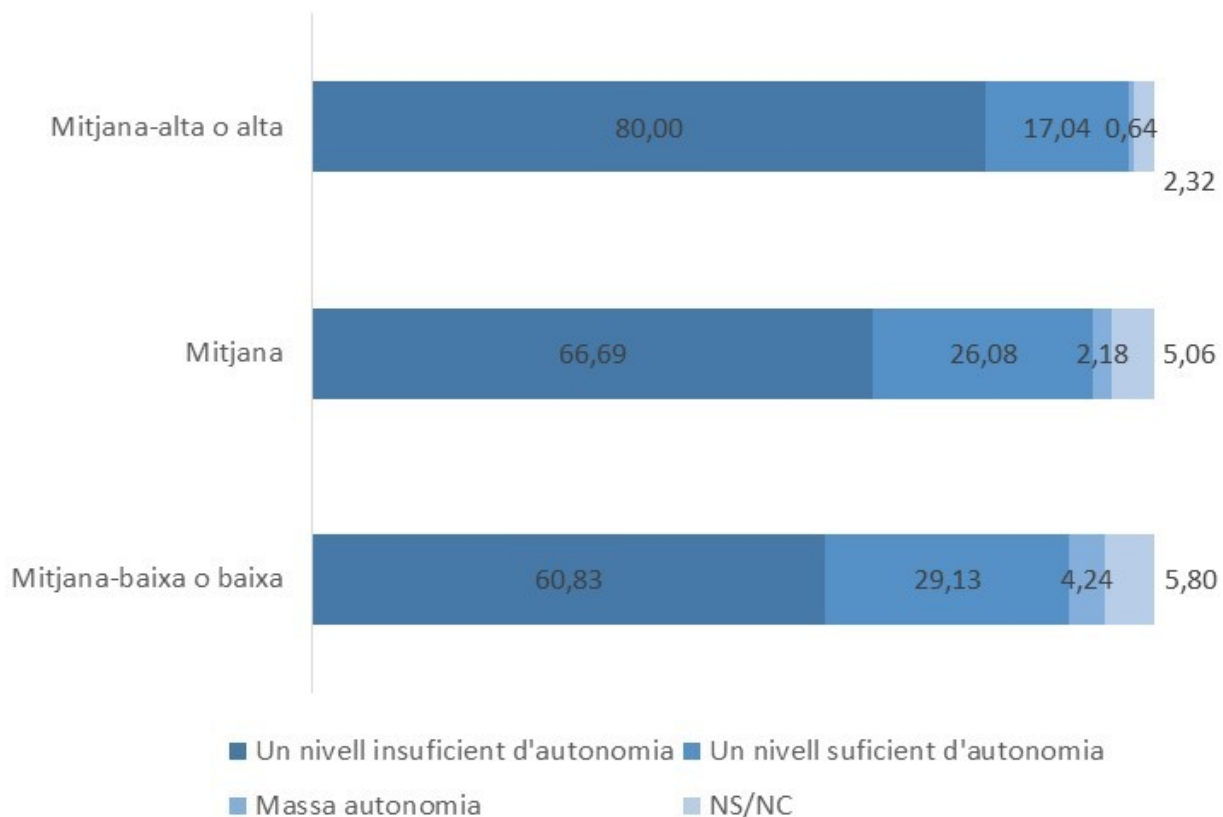
Pel que fa a la primera qüestió, les classes populars valoren majoritàriament com a **injust el tracte que reben els catalans del Govern espanyol**. Ho fan en una proporció (60,32%) que és només lleugerament més baixa que la de la classe mitjana (67,7%) i que la de les classes altes (65,08%).

Valoració del tracte que reben els ciutadans de Catalunya per part del Govern espanyol (escala de 0 a 10, en la qual 0 significa totalment injust i 10 totalment just). Distribució percentual per classe social

La **insatisfacció amb el nivell d'autonomia política** de Catalunya és també clara en les classes populars: 6 de cada 10 persones d'aquest grup social qualifiquen d'insuficient el grau d'autonomia concedit per l'estatu quo' vigent. Una insatisfacció que és, comparativament, menor que en les classes altes: un 80% de ciutadans de classe mitjana-alta o alta consideren insuficient l'actual grau d'autogovern.

Valoració del nivell d'autonomia de Catalunya. Distribució percentual per classe social

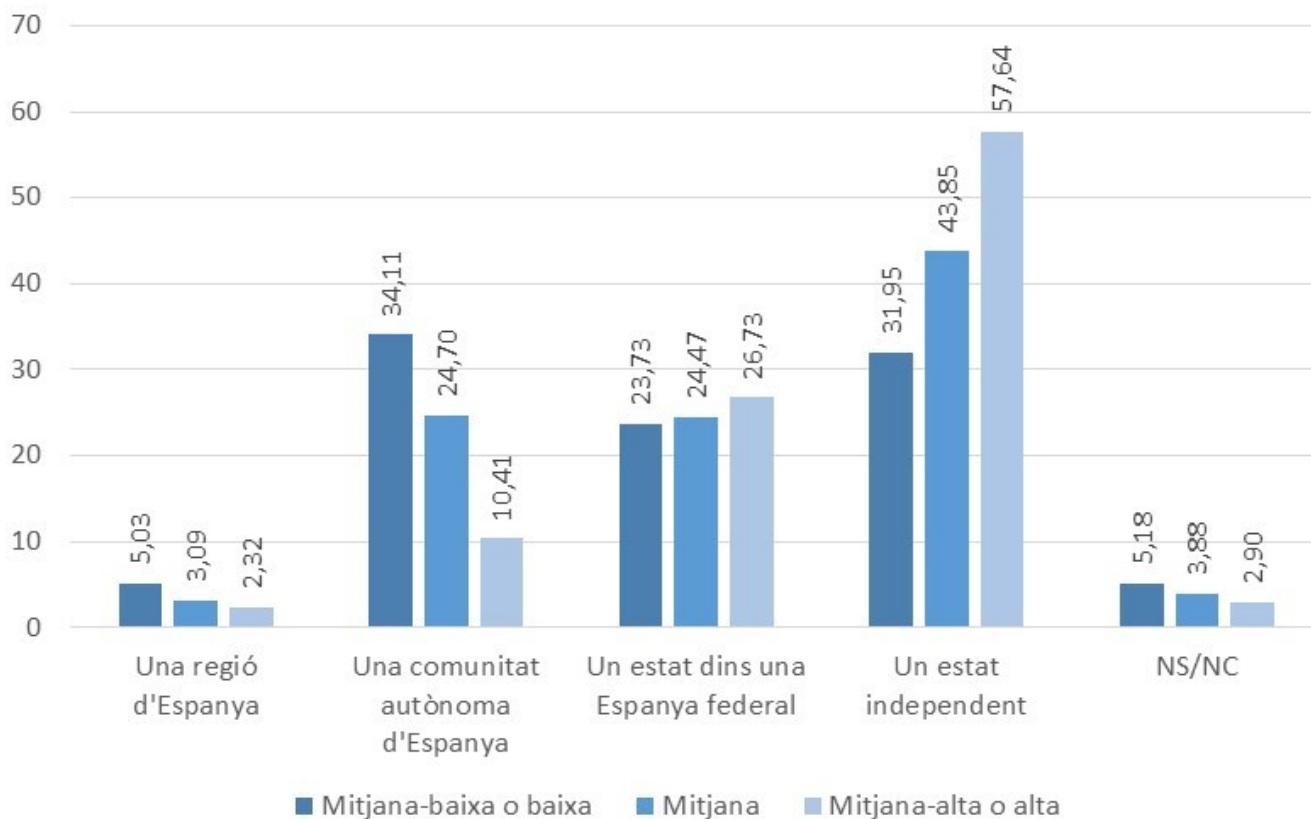
Amb aquestes dades podem concloure que existeix un diagnòstic compartit per totes les classes socials tant de la inoportunitat de les polítiques del Govern central vers Catalunya com de la insuficiència de l'autonomia política que emergeix del model actual. El sentiment de discriminació en el tracte rebut per part del Govern espanyol és percebut de forma general, amb independència de la classe social a què es pertanyi. De forma similar, la major part de catalans (i especialment els de les classes altes) consideren insatisfactori l'actual grau d'autogovern, que va quedar fixat a partir de la sentència del Tribunal Constitucional de 2010.

Classes populars: autonomia o independència?

Si fixem la nostra atenció en la percepció sobre les diverses solucions del conflicte territorial, tornem a observar diferències (i alguna similitud) entre classes socials. Centrem ara la nostra anàlisi en dos aspectes, un de més general i l'altre de més específic: quin és el **model de relacions preferit entre Catalunya i Espanya** (quatre opcions possibles: una regió d'Espanya, una comunitat autònoma d'Espanya, un Estat dins una Espanya federal i un Estat independent) i quina és l'**opinió sobre la independència** de Catalunya (pregunta dicotòmica sobre l'Estat independent).

D'una banda, si ens centrem en el primer aspecte, podem arribar a algunes conclusions que posen de manifest la complexitat de l'escenari polític. A primer cop d'ull advertim que les **classes populars són més partidàries que Catalunya continuï sent una comunitat autònoma** (34,1%), mentre que les classes mitjanes i altes són més partidàries que esdevingui un Estat independent (43,8% i 57,6%).

Relació preferida entre Catalunya i Espanya. Distribució percentual per classe social

Si això és així, com pot ser que classes populars s'identifiquin com a autonomistes i al mateix temps es manifestin majoritàriament insatisfetes amb el nivell d'autonomia actual? Algunes consideracions poden ajudar-nos a donar resposta a aquesta qüestió.

Primerament, cal destacar que en les respostes a aquesta pregunta només hi ha una classe social que manifesti una preferència clarament superior a la resta. L'Estat independent és l'opció preferida per més de la meitat d'individus de classes altes. En les dues classes restants, la primera resposta presenta una majoria relativa de suport, això és, que no supera el 50%.

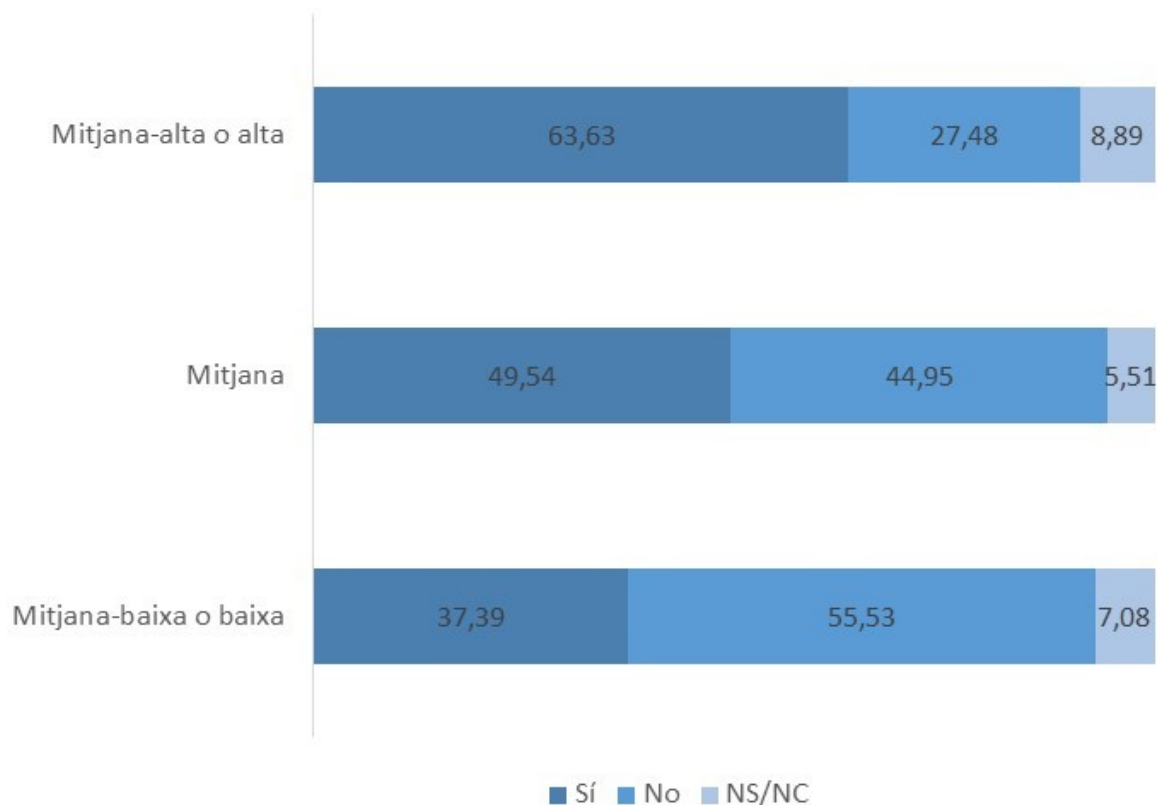
Si agrupem les respostes que suposen aprofundir en el grau d'autogovern vigent ("Estat dins una Espanya federal" i "Estat independent"), observarem **dos fenòmens interessants relatius a les classes populars**: **1.** El percentatge d'independentistes -segona opció preferida- és només 2,26 punts inferior al d'autonomistes; **2.** Ambdues opcions sumades representen un 55,6%, és a dir, més que tota la resta d'alternatives agregades (comunitat autònoma, regió d'Espanya i NS/NC). Un percentatge que s'acosta molt al 60,83% de persones de classes populars que es declaraven insatisfetes amb el nivell d'autonomia política actual de Catalunya.

Aplicant aquesta suma de respostes a la resta de classes socials, **l'impuls per un canvi de l'estatu quo'** es revela d'una forma encara més patent, amb percentatges superiors als dos terços (classe mitjana, 68,3%; classes altes, 84,3%).

Finalment, si reduïm ara el nombre de respostes possibles al model de relacions entre Catalunya i Espanya i centrem la nostra atenció en una de les opcions -la independència de Catalunya-, les diferències tornen a emergir. **Les classes populars són majoritàriament contràries que Catalunya esdevingui un Estat independent** (55,5%), mentre que les classes altes són clarament partidàries de la independència de Catalunya (63,6%). Pel que fa a la classe mitjana, l'opció preferida en primer lloc és l'Estat independent (49,5%), però amb un lleuger avantatge sobre els partidaris del no (4,58 punts) que és inferior al percentatge de persones que no saben o no contesten (5,51%).

Vol que Catalunya esdevingui un Estat independent?

Distribució percentual per classe social

Als efectes d'aquest article, classifiquem com a "classes populars" aquelles persones que s'autoqualifiquen com a "classe mitjana-baixa" o "classe baixa" en el Baròmetre d'Opinió Política (2a onada 2015) del Centre d'Estudis d'Opinió de la Generalitat de Catalunya.

Totes les dades d'aquest article han estat extretes del Baròmetre d'Opinió Política (2a onada 2015) del Centre d'Estudis d'Opinió de la Generalitat de Catalunya, excepte en els casos en què s'especifica la font al text.

Enric Miravittles és politòleg i professor associat del Departament de Dret Constitucional i Ciència Política de la Universitat de Barcelona.